

PRIOPĆENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom uporabe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA /YEAR: VIII

SARAJEVO, 20. 1. 2015.

BROJ /NUMBER:12

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U PROSINCU 2014. GODINE CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN DECEMBER 2014

U prosincu 2014. godine na mjesečnoj razini u prosjeku zabilježen pad cijena za 0,7%.

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u prosincu 2014. godine u odnosu na prethodni mjesec, u prosjeku su zabilježile pad od 0,7%.

Niže cijene Prijevoza, Odjeće i obuće, Hrane i bezalkoholnih pića, Ostalih dobara i usluga, Alkoholnih pića i duhana

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u prosincu 2014. godine u odnosu na studeni 2014. godine, u prosjeku je zabilježen pad cijena u odjeljcima Prijevoz za 3,7%, Odjeća i obuća za 2,7%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,2%, Ostala dobra i usluge za 0,2%, Alkoholna pića i duhan za 0,1%.

Više cijene Namještaja, kućanskih uređaja i redovitog održavanja kuće, Zdravstva, Obrazovanja

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u prosincu 2014. godine u odnosu na studeni 2014. godine, u prosjeku je zabilježen rast cijena u odjeljcima Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuća za 0,1%, Zdravstvo za 0,1%, Obrazovanje za 0,1%.

U ostalim odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), za isto razdoblje nisu zabilježene prosječne mjesečne promjene razina cijena

In December 2014 average deflation of 0,7%.

By divisions of COICOP classification in December 2014 compared to November 2014, prices of products and services covered by Consumer Price Index recorded an average decrease by 0,7%.

Lower prices in divisions of Transport, Clothing and footwear, Food and non-alcoholic beverages, Other goods and services, Alcoholic beverages

By divisions of COICOP classification in December 2014 compared to November 2014 the price index decreased in division of Transport of 3,7%, Clothing and footwear by 2,7%, Food and alcoholic beverages by 0,2%, Other goods and services by 0,2%, Alcoholic beverages and tobacco by 0,1%.

Higher prices in divisions of Furnishing, household equipment and routine maintenance, Health, Education

By divisions of COICOP classification in December 2014 compared to November 2014 the price index increased in divisions of Furnishings, household equipment and routine maintenance of by 0,1%, Health by 0,1%, Education by 0,1%.

In other divisions of COICOP classification, in the same period there were no average price level changes registered

Na godišnjoj razini u prosjeku je zabilježena deflacija.

Cijene u prosincu 2014. u odnosu na isti mjesec prethodne godine niže su za 0,4%.

Prosječni pad cijena je zabilježen u odjeljcima Odjeća i obuća za 5,4%, Prijevoz za 4,6%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,7%, Ostala dobra i usluge za 0,6%.

Prosječni rast cijena zabilježen je u odjeljcima Alkoholna pića i duhan za 9,2%, Komunikacije za 3,7%, Zdravstvo za 1,4%, Obrazovanje za 1,4%, Rekreacija i kultura za 0,7%, Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće za 0,6%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,2% te Restorani i hoteli za 0,2%

On Annual level, on average, the prices decreased

The price level in December 2014 as compared to the same month of the previous year is lower by 0,4%.

The decrease of prices on average was recorded in divisions of Clothing and footwear by 5,4%, Transport by 4,6%, Food and non-alcoholic beverages by 0,7%, Other goods and services by 0,6%.

The increase of prices on average was recorded in divisions of Alcoholic beverages and tobacco by 9,2%, Communications by 3,7%, Health by 1,4%, Education by 1,4%, Recreation and culture by 0,7%, Furnishing, household equipment and regular maintenance of the house by 0,6%, Housing, water, electricity, gas and other fuels by 0,2%, Restaurants and hotels by 0,2%.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u prosincu 2014. godine

The Consumer Price Index according COICOP classification in December 2014

COICOP	Odjeljak	XII 2014 XI 2014	XII 2014 XII 2013	Ø 2014 Ø 2013	Ø2014	XI 2013-XII 2014 XI 2012-XII 2013	XII 2014 Ø2010	Division	COICOP
00	Ukupan indeks	99,3	99,6	99,1	104,8	99,1	104,3	Total Index	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	99,8	99,3	97,3	105,0	97,2	103,9	Food and non-alcoholic beverages	01
01.1	Hrana	99,8	99,6	97,5	105,3	97,4	104,2	Food	01.1
01.2	Bezalkoholna pića	99,1	96,3	95,7	103,2	95,8	101,3	Non-alcoholic drinks	01.2
02	Alkoholna pića i duhan	99,9	109,2	106,9	135,2	106,8	138,2	Alcoholic beverages and tobacco	02
02.1	Alkoholna pića	99,6	99,8	99,2	103,2	99,3	103,0	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Duhan	100,0	111,9	109,2	148,4	109,1	152,6	Tobacco	02.2
03	Odjeća i obuća	98,3	94,6	94,9	75,2	94,8	74,7	Clothing and footwear	03
03.1	Odjeća	97,2	93,5	94,7	77,4	94,6	76,1	Clothing	03.1
03.2	Obuća	100,5	96,7	95,3	69,9	95,1	70,8	Footwear	03.2
04	Stanovanje, voda, el. energija, plin i drugi energenti	100,0	100,2	99,7	106,6	99,8	109,9	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Najamnina	100,0	100,0	100,0	104,6	100,0	104,6	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Održavanje i popravka stana	100,0	99,6	99,3	101,1	99,4	101,1	Maintenance and repair of the dwelling	04.3
04.4	Vodoopskrba i različite komunalne usluge	100,0	101,4	102,9	118,8	103,3	119,2	Water supply and miscellaneous services relating to	04.4
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	100,0	100,0	99,5	106,0	99,5	110,2	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće	100,1	100,6	99,5	101,9	99,6	102,6	Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house	05
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	100,2	99,7	99,7	100,2	99,8	100,5	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	05.1
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	100,0	98,3	98,8	101,1	98,9	100,2	Household textiles	05.2
05.3	Kućanski uređaji	100,0	99,8	99,7	101,2	99,8	101,3	Household appliances	05.3
05.4	Stakleno i stolno posuđe	99,6	100,2	100,9	102,0	101,0	101,5	Glassware, tableware and household utensils	05.4
05.5	Alat i oprema za kuću i vrt	99,7	100,5	100,9	107,1	100,9	107,1	Tools and equipment for house and garden	05.5
05.6	Dobra i usluge za redovito održavanje kuće	100,4	102,0	98,8	102,3	98,7	103,8	Goods and services for routine household maintenance	05.6
06	Zdravstvo	100,1	101,4	100,4	96,5	100,1	97,1	Health	06
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	100,1	101,6	100,2	94,5	99,8	95,1	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Zdravstvene usluge, osim bolničkih	100,1	101,5	101,2	102,0	101,1	102,5	Out-patient services	06.2
06.3	Bolničke usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Hospital services	06.3
07	Prijevoz	96,3	95,4	99,0	110,3	99,0	106,0	Transport	07
07.1	Kupovina vozila	100,0	101,2	100,4	100,8	100,3	101,3	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Upotreba prijevoznih sredstava	94,9	93,6	98,5	113,3	98,5	107,2	Operation of personal transport equipment	07.2
07.3	Usluge prijevoza	100,3	100,4	100,6	107,9	100,6	108,1	Transport services	07.3

*nastavak tablice

COICOP	Odjeljak	XII 2014 XI 2014	XII 2014 XII 2013	Ø 2014 Ø 2013	Ø2014	XI 2014-XII 2014 XI 2012-XII 2013	XII 2014 Ø2010	Division	COICOP
08	Komunikacije	100,0	103,7	102,8	110,2	102,5	111,2	Communication	08
08.1	Poštanske usluge	100,0	100,4	103,5	108,8	103,7	108,8	Postal services	08.1
08.2	Telefonska i telefaks oprema	99,4	92,1	94,5	82,8	94,9	79,4	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100,0	103,9	102,9	111,0	102,6	112,0	Telephone and telefax services	08.3
09	Rekreacija i kultura	100,0	100,7	100,4	102,5	100,4	102,7	Recreation and culture	09
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	99,4	97,1	97,2	94,0	97,5	93,0	Audio-visual, photographic and information processing equipment	09.1
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i kulturu	103,5	106,6	101,8	103,3	101,6	108,1	Other major durables for recreation and culture	09.2
09.3	Ostali predmeti i oprema za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	99,4	98,4	100,3	101,9	100,4	100,9	Other recreational items and equipment. gardens and pets	09.3
09.4	Usluge rekreacije i kulture	100,0	102,7	101,4	106,3	101,5	108,1	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Novine, knjige i pisaci pribor	100,2	100,3	99,3	101,0	99,3	101,1	Newspapers. books and stationery	09.5
09.6	Paket aranžmani	103,6	108,5	112,6	120,9	112,0	117,0	Package holidays	09.6
10	Obrazovanje	100,1	101,4	100,8	102,2	100,8	103,1	Education	10
10.1	Predškolsko i osnovno obrazovanje	100,2	102,0	102,0	108,7	102,3	110,1	Pre-primary and primary education	10.1
10.4	Sveučilišno obrazovanje	100,4	101,4	100,4	101,8	100,4	102,8	High school and university education	10.4
10.5	Obrazovanje nedefinirano po razini	100,0	101,2	100,5	97,7	100,5	98,6	Education not definable by level	10.5
11	Restorani i hoteli	100,0	100,2	100,2	104,3	100,2	104,3	Restaurants and hotels	11
11.1	Usluge ishrane	100,0	100,6	100,4	104,2	100,3	104,6	Catering services	11.1
11.2	Usluge smještaja	100,0	98,5	99,8	104,4	99,8	103,1	Accommodation services	11.2
12	Ostala dobra i usluge	99,8	99,4	100,0	101,2	100,0	100,9	Other goods and services	12
12.1	Osobna njega	99,8	99,1	100,0	101,3	100,1	100,8	Personal care	12.1
12.3	Osobni predmeti druge namjene	99,3	97,1	97,2	102,9	97,4	101,4	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Osiguranje	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Insurance	12.5
12.7	Ostale usluge	100,0	100,0	100,4	102,6	100,4	102,6	Other services n.e.c.	12.7

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje kućanstva kupuju radi zadovoljenja svojih osobnih potreba na ekonomskom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobivanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada sukladno kolektivnim ugovorima te mirovina i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje uspoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje uspoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona i služi kao temelj za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2014. godini čine 604 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboј, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovito se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses. It also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comparison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the representative list of products that in year 2014 consisting of 604 different items. Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brcko, Doboј, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviewed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobivaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju promatrati na terenu. Snimatelji na temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod sukladno kriterijem najprodavanijeg proizvoda na danom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji promatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva razdoblja, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno i to u prvom i trećem tjednu u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, sukladno važećim Europskim regulativama prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu) s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračun indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom kućanstava i na podacima o broju stanovnika.

Temeljni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji kućanstava. Za izračun indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2014. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji kućanstava za 2011. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name. it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet. in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month. the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands. variety and quantity. as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods. but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations. the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month. in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices. in accordance with European Regulative. are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2014. the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2011. updated every year according to price movement recorded in a previous year.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračun indeksa potrošačkih cijena počinje izračunom elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na razini gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregirani indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderiranu aritmetičku sredinu, počevši od indeksa reprezentativnih stavki na razini entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračun indeksa je 2010. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za osobnu potrošnju koji se mogu kupiti. Skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižoj razini agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom razdoblju u poređenju sa vrijednošću sa početka tog razdoblja ili iz konkretno definiranog ranijeg razdoblja.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different groups of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2010.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.

Izdaje i tiska Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

*Published and printed by: the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/phone: (33) 911 911. faks/fax: (33) 220 622*

Odgovara zamjenik ravnatelja: Fadil Fatić

Person responsible: Fadil Fatić, Deputy Director

Priredili: Rubina Ligata, Gorčin Stojanović i Dino Bojčanović

Prepared by: Mrs. Rubina Ligata, Mr. Gorčin Stojanović and Mr. Dino Bojčanović

Naklada: 100 primjeraka / 100 copies printed

Elektronička pošta / E-mail: bhas@bhas.ba

Internetske stranice / Web site: <http://www.bhas.ba>

Podaci iz ovog priopćenja objavljuju se i na internetu.

First Release data are also published on the Internet
